

УДК 371.134:787 (07)

Саченко А. – ст. гр. 54-м

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ОРИГІНАЛЬНИЙ ДОМРОВИЙ РЕПЕРТУАР (НА ПРИКЛАДІ ТВОРІВ О. ОЛІЙНИКА)

Науковий керівник: к. пед. н., доцент Калабська В. С.

Sachenko A.

Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

ORIGINAL REPERTURE OF DOMRY (ON THE EXAMPLE OF THE WORKS OF O. OLIYNYKA)

Supervisor: Ph.D., Associate Professor Kalabska V.

Ключові слова: оригінальний репертуар, твори для домри, О. Олійник

Keywords: original repertoire, works for domra, O. Oliynyk

Сучасне домрове виконавство є недовершеним та свідчить про нестачу наукових матеріалів та потребує вирішення важливих питань в методах навчання та розвитку мистецтва гри на інструменті. Підбір репертуару є одним із важливих факторів при формуванні та вдосконаленні майстерності музиканта.

Аналіз останніх досліджень та публікацій свідчить, що галузь домрового мистецтва ще не достатньо вивчена, тому музикознавці та науковці проявляють значний інтерес зі свого боку. Наукові роботи Т. Варламової [1], В. Калабської [2] розкривають важливість саме використання оригінального домрового репертуару при формуванні майбутнього музиканта та педагога. Дисертаційне дослідження О. Олійника [4] спрямовує на необхідність використання як оригінального репертуару, так і творів, написаних для інших інструментів. Визначення «репертуар» різнобічне. Репертуар – фр. repertoire, лат. Repertorium - список. В музиці – це сукупність творів, виконуваних артистом чи колективом на концертах (концертний репертуар) або список творів, даних для вивчення (науково-педагогічний репертуар). Також він може відрізнятися залежно від того, хто виконує, віку та призначення: якщо музикант, то від інструменту, якщо співак, то від висоти голосу [6]. Зазвичай при підборі репертуару для гри на домрі та для більшого освоєння можливостями інструменту доцільно вибирати не тільки твори, написані для домри, а й методичний матеріал, який призначений для різних інструментів, таких як мандоліна, скрипка, віолончель, балалайка, флейта. Це допомагає більш розширити виконавський діапазон, урізноманітнити штрихи та прийоми звуковидобування. Але саме оригінальні твори дають змогу в повній мірі виразити синтез задумки автора, тембрально-виражальних можливостей інструменту та індивідуальної майстерності музиканта. Одними із композиторів, які створювали оригінальний домровий репертуар протягом декількох десятиліть були В. Івко, Б. Міхєєв, О. Олійник та ін. Вони в значній мірі вплинули на формування українського домрового мистецтва, створивши твори, які дають основу для розвитку виконавства на чотириструнній домрі, розвитку техніко-виражальних можливостей. Олександр Леонідович Олійник – український музикант (домра), педагог, диригент, Народний артист України, професор, кандидат мистецтвознавства, ректор Одеської національної музичної академії ім. А. В. Нежданової. Представник одеської виконавської домрової школи. Олександр Леонідович створив понад 150 перекладень, транскрипцій та

інструментовок для оркестру та ансамблю народних інструментів. Важливий внесок для домрового мистецтва мають його власні твори для домри-соло: «Передзвони», «Пісня», «Танець», «Ескіз», «Мерехтливий звук», «Етюд-скерцо», в яких він втілює новітні прийоми гри на домрі та її художньо-виражальні можливості [3]. Твори О. Олійника вважаються написаними з сучасним поглядом відносно риторичних компонентів у домровій музиці. Одним із таких творів став «Ескіз». В ньому використовуються ефекти та прийоми гри, призначені для інших інструментів та пристосовані для гри на домрі. Твір найбільш вдало передає принципи контрастності тематичного матеріалу. Іншим прикладом його творчості є «Мерехтливий звук», в якому головною метою стало художньо-образне втілення властивих можливостей саме домри. Композитор перебільшує принцип звуковидобування. Увага в творі концентрується на звукових вібраціях, що рідко використовуються в домровому виконавстві чи інших струнно-щипкових інструментів [5]. У власних творах він приділяє увагу саме виражальним можливостям інструменту, в яких ініціює напрямок розвитку домрового виконавства та втілення власного бачення написання оригінального репертуару. О. Олійник в методичних працях пропонує риторичне пояснення функціонально-виражальної системи гри на домрі, необхідне для аналізу та систематизації основних прийомів гри та способів звуковидобування на даному інструменті. Нестача системи позначень основних прийомів гри та притаманних способів звуковидобування становить перешкоду в розвитку домрового виконавства та розуміння музикантом композиторського задуму та образу. Наявність неточностей в методиці виконання свідчить про незавершений процес формування основних прийомів гри на домрі, що гальмує розвиток домрового мистецтва.

Отже, авторські твори для домри мають різні бачення і способи застосування функціонально-художніх завдань виконавського аспекту та жанрово-стильових особливостей, призначених тій чи іншій композиції. Через це кращим варіантом є створення оригінального домрового репертуару саме композитором-домристом. Оригінальні авторські твори опираються на широкий спектр новітніх прийомів виражальних можливостей, які виникають в домровій творчості протягом останніх десятиліть, коли домра має інтенсивний розвиток та впроваджується в мистецтво та науку як самостійна галузь музикування. На нашу думку, подальший розвиток домрового мистецтва та формування якісного домрового репертуару залежить від синтезу розуміння між автором та виконавцем.

Список використаних джерел

1. Варламова Татьяна Петровна. Формирование исполнительской техники домриста в системе непрерывного специального музыкального образования : диссертация ... кандидата педагогических наук : 13.00.08, 13.00.02 / Варламова Татьяна Петровна. - Москва, 2010. - 206 с.: ил. РГБ ОД, 61 10-13/1794
2. Калабська В. С. Оригінальний репертуар як складовий компонент підготовки майбутнього вчителя по класу домри / В. С. Калабська // Проблеми підготовки сучасного вчителя [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/6852/1/Kalabska_stattya_ppsv_v14.pdf
3. Олійник О. Л. Вільна енциклопедія. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Олійник_Олександр_Леонідович
4. Олійник О. Л. Риторичні засади композиторської та виконавської творчості для домри : дис. ... к. мист., спец. : 17.00.03 – «Музичне мистецтво» / Олійник О. Л. – Одеса, – 2016. – 205 с.
5. Олійник О. Л. Твори для домри соло / О. Л. Олійник. - М.: Одеса, 1999. - 9 с.
6. Репертуар. Вільна енциклопедія. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Репертуар>